

Anton Marin, *Eu, gândacul*

© 2009, Institutul European, pentru prezenta ediție

www.euroinst.ro

INSTITUTUL EUROPEAN

Iași, str. Lascăr Catargi nr. 43, 700107

O.P. 1 C.P. 161

euroedit@hotmail.com

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a
României**

MARIN, ANTON

Eu, gândacul / Anton Marin. - Iași :

Institutul European, 2009

ISBN 978-973-611-645-2

821.135.1-31

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți,
fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se
pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Printed in ROMANIA

ANTON MARIN

EU, GÂNDACUL

INSTITUTUL EUROPEAN
2009

Adevărul e că, deși m-am decis, acum, când e vorba să trec la fapte, m-am cam blocat. Pur și simplu nu știu cum să încep. Dacă mă gândesc însă că noi, oamenii în general, suntem mai pavlovieni decât câinele rusului, cred că o să-i dau drumul după cum urmează:

Mă numesc Dan C. Mihăilescu. A! Nu, nu-i nicio legătură între mine și criticul cu același nume. M-am obișnuit să precizez inițiala din mijloc fiindcă la noi la facultate mai există un Dan Mihăilescu, la catedra de farmacologie. Și e tot lector. Un tip la vreo treizeci și cinci de ani socotit fuuuoaaarte simpatic de colegi, de superiori și chiar de studenți. Nu și de mine. În fond, uneori am senzația că și eu aș fi simpatic, scoțând glume la tot momentul. Mai nasol e că după aia, privind retrospectiv, realizez că poantele alea au fost cam nesărate. Tot e bine că, uite, am puterea să o mai și recunosc. Așa cum la fel de trist e și faptul că această glorioasă conștientizare se produce întotdeauna cam târzior, când zăresc privirile iritate și gurile lejer pungite ale interlocutorilor. Atunci îmi găsesc scuza că ăștia nu prea au simțul umorului.

Da' ce m-a apucat pe mine să încep așa? Ei, poftim! Așa mi-a venit și gata, ce n-ndietilamina mea! Trebuie să spun totuși că toată povestea asta i-o propusesem pentru a fi scrisă unui prieten de-al lui frate-miu, unul care scosese pe piață un roman, două. Adică nu toată

povestea, ca să fim dreți. Nu de alta, dar toată târăsenia care urmează nici nu se întâmplase pe atunci. Cum când „pe atunci”? Păi, când mă gândisem eu la un scenariu de film cu gândaci și mă cam furase entuziasmul. Toată ideea mea se putea prezenta – cu tot cu gesturile largi de rigoare – cam în vreo treizeci de secunde. Dacă aș fi pus-o pe hârtie, îmi închipui că ar fi încăput pe o jumătate de pagină. Bine, scrisă cu caractere mai mărișoare.

Așa. Zisesem că i-am propus-o scriitorului ăluia. Omul m-a ascultat, s-a scărpinat în creștet și a zâmbit cu mutra mustind de amabilitate. Pe urmă mi-a cerut un răgaz de gândire. Mă aflu la el pentru că acolo se organiza o noapte de bridge la două mese, iar eu profitasem oarecum de ocazie ca să îmi plasez viziunea.

Până să-mi sosească răspunsul din partea individului, a venit frate-miu, Adrian, din America. Țasta e un eveniment destul de complex de fiecare dată când se produce.

Adrian a fost, este și va fi pururea fratele meu mai mare. Pare un ditamai truismul. Hm! Când vine însă, dincolo de anumite inconveniente, toate necazurile și problemele tind să-și găsească o rezolvare. Adică nu că tind, vorbesc prostii, își găsesc matematic o soluție. Să exemplific.

Ai o belea la o instalație sanitară din casă. Să zicem, da? Pentru mine ăsta e un model tipic de dezastru. Umbli câteva zile în căutarea unui meseriaș priceput. La recomandările călduroase ale mai multor cunoscuți găsești unul. Respectivul vine, se uită, se încruntă, înalță ochii în

tavan mijindu-i și face niște calcule misterioase. Pe urmă, își țuguie buzele nemulțumit, oftează și îți spune cu un aer necăjit: „Păi, asta o să vă cam coaste, domnu’!”. Imediat începe să turuie despre tot felul de materiale enigmatice care o să-i trebuiască musai. Normal că-i spui să și le cumpere chiar dumnealui, fiindcă altminteri, în mod sigur, o să-i iei altceva. Îi dai banii așteptându-te ca a doua zi să apară cu toate minunile alea și să se apuce de treabă. În cel mai fericit caz, meseriașul apare cu vreo trei ceasuri mai târziu decât ora convenită. Se poate întâmpla să-ți dea și niscaiva explicații, dar de obicei nu se produc asemenea minuni. Vine nervos, înjurându-i pe comercianții care pun pe piață numai porcării. Sosește din partea cealaltă a orașului, deoarece – mare noroc ai avut! – tocmai acolo a găsit cele trebuincioase. E asudat și, în consecință, tare însetat. N-ai și matale o bere, ceva? Păi, n-ai. Dar ai un suc, o apă minerală... „Prostii! Ce dracu’, doar suntem oameni mari!” Te repezi să iei o bere. „Ia și mata una la două kile, că ieși mai ieftin, bre!”, spune el grijuliu și prietenos. Încă de la primul pahar îți face favoarea și trece de la „mata” la un „tu” jovial. După ce isprăvește ăia doi litri, constată cât s-a făcut de târziu și cât e de rupt de oboseală, că a avut o lucrare grea de tot la cineva foarte sus pus care-și face o vilă. Da-și rupe el din timp, mâine, evident!, și te servește, că-i ești simpatic și băiat de viață. O să-l vezi abia vineri seară, când o să treacă pentru un avans. Sâmbătă, pe la șapte și zece dimineața, o să-ți dea deșteptarea. Până-n prânz trebuie să

termine, că are un parastas, o cumetrie, un botez, un tăiat de moț, o chestie serioasă, vezi bine. Așa că te zorește să-l ajuți și să-i dai sculele la mână. Observă că ești cam mocăit și că – profesor, profesor, da' nu prea vezi meserie și habar n-ai să deosebești o cheie de șai'spe de una de douăzeci – vai de capu' tău. Când ajunge pe la jumătate cu lucrarea, își dă seama că betonul e prea gros. N-ai o rotopercutantă? Nu!? N-ai și tu așa ceva prin casă?! Da' măcar un baros mai de Doamne-ajută? Iei poziția ghiocelului și recunoști spăsit că nu, n-ai așa ceva. Se uită la tine ca la ultimul fraier de pe pământul ăsta. Murmură scrâșnit: „Dacă știam, îmi aduceam eu *Bosh-u'* meu, da' cine să-și fi închipuit așa ceva!?” și oftează. Te trimite prin vecini după scula respectivă. Dai din umeri. N-ai asemenea relații încât să-ți permiți așa ceva. În plus nu-i nici zece... Te privește ironic și zice cu un sarcasm greu de egalat: „Nu-i nici zece? Lasă, tălică, că mi ți-i trezesc eu minte naș!” Pune mâna plin de draci pe o daltă și începe să bată cu furie. Un sfert de ceas mai târziu, după ce ți-ai cerut scuze, cu obrații dogorind de rușine, de la cei din jurul apartamentului tău, marele meseriaș ajunge la „fondul” problemei. Trebuie să încovoie artistic niște țevi plăticoase. N-are nici lampă pentru chestia asta și nici tu n-ai – „că nimic nu se găsește în casa asta!” –, așa că-ți va folosi aragazul pe care ți-l va pavoaza într-un fel de neuitat, umplându-ți cu o funingine lipicioasă pereții. Până la urmă, calvarul se termină. Nu înainte de a te trimite la subsol, să dai drumul la

apă ca să verifice lucrarea. „Și dacă tot te duci pe jos, mai ia și o bere de-aia de-am băut miercuri. Da' să fie rece!” Până atunci, sclivisește el două mâini de ciment cu care umple găuroiul ce-ți rânjește sfidător din pardoseală. Când te întorci, îți face socoteala și-ți mai adaugă o j'ma de milion, că a trebuit să spargă cu mâna betonului ăla. Până-și bea domnu' meseriaș bericica, îi strângi sculele și te apuci să faci curat după el. Înainte să plece, își mai aruncă un ochi critic prin baie, apoi se spală fornăind până la brâu. O face iute, jechoșindu-ți după aceea prosopul, cu care oricum va da discret un lustru pantofilor.

Ei bine, lui Adrian nu o să i se întâmple niciodată, absolut niciodată, așa ceva. Deși vine de la zece mii de kilometri depărtare, va găsi în două ceasuri meseriașul perfect, care va face totul la marele fix, discret, amabil și la jumătate din prețul pe care l-aș fi plătit eu.

La cel mult un sfert de oră după ce va intra pe ușa apartamentului, frate-miu va constata toate deficiențele și defecțiunile existente. Plus nenorocirile din frigiderul meu în care se mai află o bucată scorjită de cașcaval, niscaiva salam, două roșii zbârcite, un sfert de pachet de unt oarecum rânzețel și o jumătate de borcan de dulceată al cărui conținut s-a pietrificat. Cutia de lapte uitată pe masă, cam de alaltăieri, o va arunca fără comentarii la gunoi, încă din start. În următoarele treizeci de minute, va alcătui, cu realism și un calm ușor ironic, planul de bătaie împotriva tuturor neajunsurilor. Și-l va urma apoi cu eficiență maximă, fără nicio abatere,

respectându-ți scrupulos termenele. Așa cum recunoștea și Agnes, soția lui, Adrian este un tip hiperactiv. Eu aș mai adăuga *tonic și stenic*, că doar nu dau de la mine. Însă, cel mai adesea, mă obosește până la epuizare cu dinamica și cu maieutica lui care începe cam așa: „Dan, dacă mi-aduc eu bine aminte, parcă mi-ai spus că o să faci cutare chestie...”.

Cu o săptămână înainte să sosească, intru în trepidație și o pun pe tanti Cateluța, cea care se ocupă de curățenia casei, să lustruiască totul și să-mi spună ce nu-i în regulă. Degeaba! Tot îmi vor scăpa o mulțime de detalii pe care el le va observa din primele clipe. Din fericire, nu-i genul acela de frate mai mare care îți face observații din zori și până-n miez de noapte. Dar e de ajuns să se uite așa, cu un soi de ascunsă amărăciune, și să dea din cap nemulțumit, abia perceptibil, și să mă simt deja stresat. Cu toate acestea, pe lângă multe alte calități remarcabile – doar e frate-miu! – o mai are și pe aceea de a nu-mi replica niciodată „vezi, ți-am spus eu”. Deși știu sigur, mie-n sută, că o gândește uneori.

Cât despre cumnată-mea, ce să zic? E o scumpă, da. Asta deși e medic. Evident că și ea mă omoară cu două enunțuri – le văd scrise cu litere de foc! – pe care ți le trănțește în față cu un zâmbet candid. Primul e: „Cum vrei, e alegerea ta”. Iar al doilea sună și mai enervant: „Nimic nu-i mai simplu decât să spui că ești un neînțeles”.

Întotdeauna venirea lor mă scoate din molcoma mea lăncezeală și mă aruncă într-un

iuș al acțiunii după care nu mă omor deloc. Iar plecarea lor mă face să parcurg drumul invers, către starea mea naturală, la fel de stresant. Nu știu cum să explic, dar când sunt ei la mine, toată casa se animă, găsindu-mă dintr-odată în mijlocul unui uragan de evenimente care se produc cu o cadență fabuloasă. Uimitor e faptul că mă adaptez, că sunt adus prin tot felul de manevre iscusite la o adevărată obișnuință cu această stare de lucruri. Acest fenomen survine după vreo două săptămâni și nu pot să spun că, trecând de un anume prag, îmi displace. Dar, după ce ne despărțim la aeroport, mă întorc în apartamentul meu și mă împresoară o liniște de care mă dezobișnuisem, o liniște în care aud cum cad firele de praf. În câteva zile îmi revin la normal. Normalul meu, desigur.

Trecuse deja aproape o lună de când Adrian și Agnes se întorseseră în America aia a lor. Era vineri. Dom' profesor Corneliu Cuzbășan, Băși cum îl alintam eu în gând, nu tocmai cu simpatie, șeful catedrei de *organică*, în subordinea căruia mă aflam, era într-o zi de nu. Poate că-l supăra ulcerul, poate se certase cu madam Matilda, mustăcioasa aia de nevastă-sa, mare șmecheră pe la Ministerul Învățământului. În orice caz, era plin de draci și se simțea dator să boscorodească și să mârâie la toată lumea. Avea pur și simplu un puseu de șefită cronică. După prânz, în loc să moșăie în cabinetul lui, așa cum făcea de obicei, îl apucase o frăsuială tâmpită. Varianta cu ulcerul era cea mai probabilă.

Din când în când, cobora să socializeze cu alți colegi la porcăria aia de bistro care tocmai

se deschisese pe lângă facultate. Vorba vine bistrou. Era mai degrabă un gen de cantină cu marfa expusă în tăvi de inox din care se ridica un miros de sală de mese cazonă, mai potrivită unei cazarme decât unui local aflat în buricul târgului. N-aș fi mâncat acolo, nici amenințat cu spargerea unei țevi în baie. Mai ales că localul se caracteriza prin mâncarea proastă de-a binelea și scumpă, iar atmosfera – în locul ăla niciun student normal nu era prost să intre, în afară de ăia cu bani căcălău trimiși de mami ori de tati – era animată de tot neamul de tineri manageri, vajnici clefăitori de ambe sexe. Dumnealor își țineau neapărat, cu strășnicie, una dintre mâini între picioare, probabil un gest asigurătoriu intim necesar, pe care numai Freud ar fi putut să-l explice. Băieții aveau un vocabular de câteva sute de cuvinte, jumătate în frangleză, părul năclăit de gel le pâlăia cu o sclipire unsuroasă, erau îmbrăcați și la patruzeci de grade cu cămașă având neapărat mânecă lungă și cu sacou albit la subsuori de transpirație, numai așa, pen'că era cool și aveau slujbă super-ok, ca să demonstreze că *posedează* birou și mașină cu aer condiționat. Însă firește, când șofau nu dădeau drumul la climatizare, făcând economie la benzină, și sudoarea șiroia pe ei, câștigând net pariul cu deodorantele. Fetele n-aveau gel în păr, în schimb își exhibau o arie cât mai mare din celulita de pe coapse. În rest, erau de aceeași calitate cu populația masculină, taioarele fiind mai discret pătate la subraț. Băși se flendurea și el pe acolo numai ca să arate că, poftim!, e și 'mnealui un băiat *popular*, modern și că nu-i vreun zgârie-brânză.

Acum trăgea ponoasele acelui prânz indigest. Că ar fi tras-o numai el, mi-era perfect egal. Nenorocirea era că efervescența lui stomacală îl făcea agitat și iritabil. Până într-atât, încât m-am pomenit cu el în cămăruța mea, unde, normal, jucam și eu nițeluș bridge on-line. Eram în intervalul meu liber de o oră, înainte de un seminar de sfârșit de semestru și puteam să fac ce-mi poftea inima.

Bineînțeles că activitatea mea, nu tocmai didactică, îl scoase și mai tare din sărite. Pufni de două ori, fixă ostentativ monitorul și cârâi nevrinos:

„Bine că ne-au băgat ăștia net!”

N-am comentat, deși l-aș fi întrebat dacă ar fi fost mai interesant să mă găsească frunzărind cu nesaț vreo gazetă sportivă, așa cum făcea el. M-am mulțumit să ridic interogativ din sprâncene. A început să turuie imediat despre un proiect la care ar fi trebuit să trudesesc cu devotament. Acum toată lumea în țara asta face proiecte, de fapt niște lucrări de rahat care, în general, nu folosesc nimănui la nimic, dar dovedesc cât ești de activ. Eram gata? Îi zic că mda, mai am un pic la el. Vrea să-l vadă, să știe la ce stadiu am ajuns și alte prostii. Am oftat aproape fără voie. Trebuia să ies de pe bridge și să caut cărnățenia aia de text. Scrisesem douăzeci și ceva de pagini la el. Norocul meu! I-l arăt pe ecran.

„Da' pentru domnu' Dan C. Mihăilescu nu s-a inventat hârtia?”, zice el cu o ironie mușcăcioasă. Dau drumul la printare. Lentoarea cu care imprimanta își face treaba îl enervează și mai tare. Se agită aiurea ca un sifon, plimbându-se

cu pași mici prin cameră. Finalmente, se stropșește: „Astea trebuiau să fie gata demult, domnule! Da, da! Nu să stau eu acu' după dumneata, până s-or termina de tras paginile alea”.

Extraordinar, ce să-ți spun! Uite unde-mi era geniul creator asaltat de banalitățile monoton-mecanice ale vieții. Dacă n-ar fi băgat în el copanele alea verzui de atâta prospețime, asezonate cu mazăre furajeră depusă pe fundul unei bălți de rântaș, acum ar fi sforăit cu alea trei bărbii ale lui sprijinite-n în piept și nu mi-ar fi făcut mie curent prin birou. Al dracului ghinion!

Credeam că după ce o să-i dau prostia aia de proiect o să se care naibii și o să mă lase-n pace. Dar ți-ai găsit! Era pornit rău. M-a răspăluit pe sinapse o jumătate de ceas. Ce-am vrut să spun cu aia, ce-am vrut să exprim cu ailaltă, de ce am detaliat colo și am trecut prea lejer dincolo. Numai tâmpenii și ifose. Mă uitam la el cum se umflă ca un broscoi de importanța funcției lui și mă mângâiam la gândul că, peste un an, doi, o să-și târâie târlcii pe balcon, cu ochii după poștașul care să-i aducă pensia. Mai era însă până atunci, moșul dorindu-și mai mult ca sigur să moară eroic peste încă un deceniu, două de acum încolo, perorând senil în amfiteatru, dinaintea unor studenți plictisiți care să-i amintească unde rămăsese, atunci când și-ar fi pierdut șirul. N-ar fi fost oricum nicio noutate, chestia asta întâmplându-i-se destul de frecvent și azi.

„Mă ascuți sau te plictisesc cumva?”, m-a întrerupt el malițios, tulburându-mi imaginea în care îi întrezăream răzbunător viitorul.

„Sigur, sigur!”, m-am grăbit eu să-i confirm prima parte a frazei, eludând-o discret pe cea de-a doua.

„Da? Credeam că te gândești tot la jocu' ăla de care văd că nu te plictisești niciodată. Mă rog!” Continuă cu prețiozitate, uzând de un șablon lemnos: „Așa cum ai văzut, lucrarea prezintă câteva lacune destul de serioase. Luni să treci pe la mine să facem o discuție analitică pe marginea ei, după rectificările necesare asupra cărora mi-am permis să-ți atrag atenția. Da?”

„N-aș putea să trec miercuri?”, am tatonat, mizând pe uitucenia lui.

„Nu!”, s-a îmbătoșat Băși. „Luni! Uite, îmi notez și în agendă”, face moșul cu un rânjet plin de satisfacție. „Ai timp, tot weekendu' ăsta”, îmi aruncă foarte mulțumit de sine, înainte de a părăsi cămăruța.

Nu sunt deloc tare la înjurături, așa că repetam ca un premiant de a șaptea de pe vremuri – știu, știu, copiii din ziua de azi sunt mult mai precoci – în timp ce tremuram de nervi: „Morții morților morțișorilor mă-tii de idiot nenorocit!”.

Când ieșeam de la seminar, dau nas în nas cu Milena Stoica, lectoreasa de la „pătrunjelistică”. E fată bună și n-am auzit pe nimeni din Institut să spună ceva nasol despre ea, ceea ce e de-a dreptul o performanță. Aveam relații cordiale cu fata asta. Și ea „beneficia” tot de o băbăciune, încă și mai acră decât Băși, la catedra ei. Dar Milena depășea catifelat, cu un zâmbet, ofticoșeniile și fițele pe care i le mai făcea Săvuleasca, augusta ei șefă, altminteri bună prietenă cu domnul profesor Cuzbășan.